

CZĘŚĆ II. DZIAŁANIA NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA

1. DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA

Inspekcja Ochrony Środowiska jest głównym organem, który na mocy ustawy z dnia 21 lipca 1991 r. (Dz.U. Nr 77, poz. 335 ze zmianami) został powołany do kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania stanu środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu działa na terenie województwa dolnośląskiego w ramach struktur Inspekcji oraz administracji zespolonej z Wojewodą.

Do zadań Inspekcji należą w szczególności: kontrola przestrzegania przez podmioty korzystające ze środowiska przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu środowiska wynikających z przepisów prawa oraz z decyzji ustalających warunki emisyjne do środowiska, kontrola eksploatacji instalacji i urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem.

W ostatnim czasie zakres zadań Inspekcji został rozszerzony o kontrolę realizacji przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej, o postępowaniu z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi, a także o udział w przekazywaniu do użytku obiektów lub instalacji realizowanych jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, inicjowanie działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwanie ich skutków i przywracanie środowiska do stanu właściwego.

Działalność kontrolna Inspekcji prowadzona jest na podstawie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Ochrony Środowiska zawartymi w „Ogólnych kierunkach działalności Inspekcji Ochrony Środowiska”. W roku 2002 w wyniku wdrożenia i przystosowania polskich przepisów w obszarze środowiska do wymagań Unii Europejskiej znowelizowano ponadto „Instrukcję przeprowadzania kontroli przez Inspekcję Ochrony Środowiska oraz podejmowania przez służby IOS działań pokontrolnych” opracowaną przy uwzględnieniu Zaleceń Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej nr 2001/3310/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r., ustalających minimalne kryteria działania inspekcji ochrony środowiska w państwach członkowskich.

Na tej podstawie sporządzany był ramowy roczny plan kontroli WIOŚ, natomiast szczegółowy wykaz zakładów wraz zakresem kontroli zawierały plany kwartalne. Oprócz kontroli planowych inspektorzy przeprowadzali kontrole interwencyjne na wniosek obywateli, organów administracji samorządowej i rządowej, organizacji ekologicznych oraz interpelacji po-

selskich, a także kontrole związane z oddaniem do użytku inwestycji. Realizowane były cykle kontrolne o zasięgu krajowym ustalone przez GIOŚ oraz o zasięgu wojewódzkim organizowane przez WIOŚ i dostosowane do potrzeb wynikających z warunków lokalnych województwa dolnośląskiego.

Organy Inspekcji realizując swoje ustawowe zadania w zakresie czynności kontrolnych współpracują z innymi instytucjami i organami kontroli w tym z: Państwową Inspekcją Sanitarną, Państwową Inspekcją Pracy, Państwową Strażą Pożarną, Policją, Strażą Graniczną, Inspekcją Transportu Drogowego (od IV kwartału 2002 r.), a także z Najwyższą Izbą Kontroli. Współpraca ta koncentrowała się na prowadzeniu wspólnych inspekcji oraz wzajemnej wymianie informacji o wynikach kontroli.

W 2002 r. inspektorzy przeprowadzili 1382 kontrole, w tym:

▪ kontrole podstawowe	–	497,
▪ kontrole sprawdzające	–	607,
▪ kontrole interwencyjne	–	278.

1.1. Główne cele działalności kontrolnej

Główne cele działalności kontrolnej dotyczyły:

1. Spełniania przepisów ochrony środowiska przez prowadzących instalacje wymagające pozwoleń zintegrowanego.
2. Ograniczenia uciążliwości największych źródeł zanieczyszczeń w skali kraju.
3. Wypełniania wymagań ochrony środowiska przez prowadzących instalację, którzy winni posiadać pozwolenia w zakresie poszczególnych komponentów środowiska.
4. Wypełniania przez inwestorów wymagań ochrony środowiska.
5. Ochrony zasobów wodnych, w szczególności wód podziemnych oraz eliminowania wprowadzania niedostatecznie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi.
6. Przestrzegania wymagań ochrony środowiska w zakresie eksploatacji składowisk odpadów.
7. Ograniczenia uciążliwości związanych z ponadnormatywną emisją hałasu.
8. Oceny realizacji obowiązków wynikających z przeciwdziałania poważnym awariom.
9. Przestrzegania przepisów o opakowaniach i odpadach opakowaniowych.
10. Kontroli przestrzegania przepisów o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej.
11. Przestrzegania przepisów o postępowaniu z substancjami zubożającymi warstwę ozonową.

1.2. Czynności pokontrolne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w zakresie ochrony środowiska na podstawie ustaleń kontroli Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w zależności od rodzaju i ilości stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości ma możliwość:

1. wydać zarządzenia pokontrolne kierownikowi kontrolowanej jednostki organizacyjnej zobowiązujące do usunięcia stwierdzonych uchybień. W określonych terminach adresat zarządzeń ma obowiązek złożenia informacji o zakresie podjętych i zrealizowanych działań służących eliminacji wskazanych naruszeń;
2. podjąć decyzję o wstrzymaniu działalności prowadzonej z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska lub naruszeniem warunków korzystania ze środowiska;
3. wszcząć egzekucję, jeżeli obowiązek wynika z mocy prawa lub decyzji administracyjnej;
4. nałożyć administracyjne kary pieniężne za naruszenia wymagań określonych w pozwoleniach emisyjnych, a także w określonych przypadkach, odraczać te kary, rozkładać na raty, zmniejszać lub umarzać;
5. skierować zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przeciwko środowisku do organu powołanego do ścigania przestępstw jeżeli stwierdzi, że działanie lub zaniechanie kierownika kontrolowanej jednostki lub jego pracownika wykazuje znamiona przestępstwa;
6. nałożyć grzywnę w formie mandatu karnego za wykroczenia przeciw środowisku określone w przepisach szczegółowych.

W 2002 r. na terenie województwa dolnośląskiego przeprowadzono kontrole w 3827 zakładach. Na ich podstawie wydano 937 zarządzeń pokontrolnych, skierowano 6 wniosków do organów ścigania, 8 wniosków do sądów grodzkich. Na przedstawicieli kontrolowanych jednostek nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 650 zł (rozporządzenie upoważniające do nakładania grzywnien obowiązywało do października 2002 r.).

1.3. Zakłady umieszczone na liście najbardziej uciążliwych w skali kraju („Lista 80”)

Podobnie jak w latach ubiegłych w 2002 r. kontynuowane były kontrole w zakładach najbardziej uciążliwych dla środowiska w skali kraju – tzw. zakładach z „Listy 80”. Inspekcja Ochrony Środowiska prowadziła szczególnie nadzór nad tymi zakładami. Działania kontrolne koncentrowały się głównie na sprawdzaniu stanu realizacji przedsięwzięć prowadzących do rozwiązania określonych problemów ekologicznych istniejących w poszczególnych zakładach. Zaobserwowano pozytywną tendencję w sposobie rozwiązywania problemów ekologicznych przez zakłady zaliczane do grupy najbardziej uciążliwych dla środowiska w skali kraju. Ograniczenie uciążliwości nastąpiło

głównie na drodze modernizacji bądź zmiany technologii, a także poprzez budowę lub modernizację urządzeń ochrony środowiska oraz likwidację uciążliwych ciągów technologicznych.

Liczba zakładów z „Listy 80” w znaczny sposób oddziaływujących na środowisko ulegała sukcesywnemu zmniejszeniu. W grudniu 2002 r. skreślono z listy „Hutmen” S.A. we Wrocławiu.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2002 r. na liście znajdują się:

1. KGHM „Polska Miedź” S. A. Oddział – Zakład Hydrotechniczny w Rudnej,
2. Zakłady Chemiczne „Rokita” S. A. w Brzegu Dolnym,
3. Zakłady Chemiczne „Wizów” S. A. w Bolesławcu,
4. Zakłady Koksownicze „Wałbrzych” w Wałbrzychu,
5. Elektrociepłownia „Victoria” Sp. z o.o. w Wałbrzychu.

1.4. Kontrole inwestycyjne

Wypełnianie przez inwestorów wymagań ochrony środowiska realizowano poprzez przeprowadzanie kontroli inwestycyjnych na podstawie art. 56 Prawa budowlanego (Dz.U. Nr 106 poz. 1126 tekst jednolity z późn. zm.) oraz art. 20 ust. 3 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Przeprowadzone kontrole w związku ze zgłoszeniem dokonany przez inwestorów obejmowały głównie stacje paliw, stacje bazowe telefonii komórkowej, zakład produkcji pianki poliuretanowej, zakład produkcji betonu, zakład przetwórstwa mięsnego, produkcji części samochodowych oraz oczyszczalnie ścieków, kotłownie, składowiska odpadów komunalnych, a także lokale gastronomiczne i dyskoteki. Kontrole inwestycyjne przeprowadzone w 2002 r. wykazały, iż realizowane obiekty budowlane są coraz lepiej przystosowane do wymogów ochrony środowiska.

1.5. Skargi i interwencje

Do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu w 2002 r. wpłynęło 457 wniosków interwencyjnych.

Kwalifikacja złożonych wniosków przedstawia się następująco:

- zanieczyszczenia wód – 121 zgłoszeń,
- zanieczyszczenia powietrza – 109 zgłoszeń,
- składowanie odpadów – 103 zgłoszenia,
- nadmierny hałas – 102 zgłoszenia,
- ochrona przyrody – 4 zgłoszenia,
- ochrona przed promieniowaniem – 3 zgłoszenia,
- prawo górnicze i geologiczne – 1 zgłoszenie,
- sprawy różne – 14 zgłoszeń.

W odniesieniu do 2001 r. ilość zgłaszanych interwencji wzrosła o 11%.

Rozpatrując interwencje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska przeprowadził 334 kontrole.

W zakresie **ochrony wód** interwencje obejmowały głównie zanieczyszczenie rzek, zbiorników wodnych

i rowów melioracyjnych spowodowane odprowadzaniem ścieków przez właścicieli prywatnych posesji i przez niewielkie jednostki organizacyjne.

Głównym powodem interwencji dotyczących **zanieczyszczenia powietrza** było nadmierne zanieczyszczanie atmosfery przez małe lokalne kotłownie i niewielkie zakłady usługowe (lakiernictwo, blacharstwo, wulkanizacja) wyposażone z reguły w kotły z rusztami stałymi bez urządzeń ochrony atmosfery i posiadające zwykle niskie emitery oraz ogrzewanie piecowe w budynkach mieszkalnych i spalanie opakowań na terenie zabudowanym.

Głównym powodem interwencji dotyczących **odpadów** było nielegalne spalanie odpadów, składowanie ich w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych oraz niewłaściwa gospodarka odpadami w małych podmiotach gospodarczych.

Interwencje w zakresie **hałasu** dotyczyły głównie działania urządzeń klimatyzacyjnych i chłodniczych w zwartej zabudowie mieszkalnej, co było powodem pogarszania się klimatu akustycznego w najbliższym otoczeniu. Innymi źródłami skarg na nadmierny hałas były drobne zakłady usługowe i lokale rozrywkowe, jak również niedrożne układy komunikacyjne w dużych miastach, będące źródłem hałasu komunikacyjnego.

Pozostałe interwencje dotyczyły zanieczyszczeń gruntu substancjami ropopochodnymi z pojazdów samochodowych i urządzeń produkcyjnych, niszczenia fauny i flory.

Nowym zagadnieniem, które pojawiło się w ostatnich latach, stają się interwencje związane z promieniowaniem elektromagnetycznym.

Należy zaznaczyć, że nadal urzędy gmin i powiatów w niewielkim stopniu korzystają z prawa do kontroli podmiotów gospodarczych wynikającego z art.

379 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska. Na ogół bez uprzedniego rozeznania przesyłają skargi i interwencje do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w celu ich załatwienia.

1.6. Administracyjne kary pieniężne

Administracyjne kary pieniężne wymierzane są przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska w przypadku stwierdzenia przekroczeń dopuszczalnych poziomów emisji określonych w:

- pozwoleniach określających ilości lub rodzaje gazów lub pyłów wprowadzanych do powietrza,
- pozwoleniach wodnoprawnych określających ilości, stan lub skład ścieków bądź ilości pobranej wody,
- pozwoleniach na emisję hałasu,

oraz w przypadku naruszenia wymagań określonych w decyzjach:

- zatwierdzających instrukcję eksploatacji składowiska odpadów,
- określających miejsce i sposób magazynowania odpadów.

Postępowanie w sprawie wymierzenia kary wszczyna się na podstawie stwierdzonego przekroczenia lub naruszenia. Stwierdzenie to jest wynikiem ustaleń kontroli i dokonywane jest na podstawie pomiarów. Wojewódzki inspektor ustala dobową lub godzinową wielkość kary biegnącej. Decyzja w tej sprawie określa: wielkość stwierdzonego przekroczenia lub naruszenia, wymiar kary, termin, od którego jest naliczana kara. Na tej podstawie dokonuje się wymiaru kary za cały okres przekroczenia tj. do czasu ustania lub do końca roku kalendarzowego, jeśli naruszenie nie ustało. Od kolejnego roku ponownie ustala się karę biegnącą.

Tabela II.1.1. Zestawienie kar wymierzonych przez WIOŚ w 2002 r.

Wyszczególnienie kar	Ilość decyzji dotyczących kar godzinowych i dobowych	Kary łączne	
		Ilość wydanych decyzji	Na kwotę [zł]
Kary za przekroczenia ustalonych warunków korzystania ze środowiska - ogółem	321	254	3 478 810,62
Kary za wprowadzanie do wód lub ziemi ścieków nie odpowiadających wymaganym warunkom	193	106	22 303 648,40
w tym : z tytułu wód zasolonych	-	-	-
Kary za przekroczenie ustalonych warunków poboru wody oraz za piętrzenie wody wyższe od dozwolonego	-	-	-
Kary za przekroczenie dopuszczalnej emisji do powietrza	75	96	627 719,24
w tym: za emisję tlenków azotu	9	28	112 327,43
w tym: za emisję dwutlenku siarki	10	13	29 371,92
Kary za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu	53	44	520 341,32
Kary za magazynowanie lub składowanie odpadów	-	8	27 101,66

Prawo przewiduje możliwość odroczenia kary łącznej na okres nie dłuższy niż 3 lata. Podstawą odroczenia jest złożenie wniosku i wykazanie, że zobowiązany do zapłaty podmiot terminowo realizuje przedsięwzięcia zapewniające usunięcie przyczyny wymierzenia kary. Realizacja przedsięwzięcia, która doprowadziła do usunięcia przyczyny wymierzenia kary powoduje wydanie decyzji o zmniejszeniu odroczonej kary o sumę środków własnych wydatkowanych na realizację przedsięwzięcia. Jeżeli kara stanowiła konsekwencję naruszenia wymagań ustawy o odpadach w całości podlega ona umorzeniu.

1.7. Cykle kontrolne

W 2002 r. przeprowadzono 2 cykle kontrolne.

W ramach realizacji ogólnokrajowego cyklu kontrolnego pt. „Przestrzeganie wymagań ochrony środowiska przez wybrany supermarket”, zleconego do realizacji przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, przeprowadzono kontrolę 7 supermarketów.

Kontrolowane supermarkety są obiektami, w któ-

rych nie stwierdzono znaczących nieprawidłowości mogących negatywnie wpływać na stan środowiska. Naruszenia wymagań ochrony środowiska stwierdzono jedynie w gospodarce odpadami oraz w metodach postępowania z opakowaniami i odpadami opakowanymi.

Z kolei w ramach realizacji wojewódzkiego cyklu kontrolnego pt. „Oddziaływanie na środowisko szpitali na terenie województwa dolnośląskiego ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki odpadami” przeprowadzono kontrole w 73 obiektach szpitalnych.

Podczas kontroli stwierdzono prawidłowy sposób postępowania z odpadami medycznymi. Nieprawidłowości dotyczyły uchybień dotyczących strony formalno-prawnej w zakresie ochrony środowiska, w tym: uzgodnień w zakresie wytwarzania i postępowania z odpadami niebezpiecznymi innymi niż medyczne, ewidencji wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza i opłat z tego tytułu, obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, a także braku zgody administratora sieci kanalizacyjnej na odprowadzanie wód opadowych.

2. PRZECIWDZIAŁANIE POWAŻNYM AWARIOM W PRZEMYSŁE I TRANSPORCIE

2.1. Obowiązki organów administracji

W razie wystąpienia poważnej awarii wojewoda, poprzez komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej i wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, podejmuje działania i stosuje środki niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków, określając w szczególności związane z tym obowiązki organów administracji i podmiotów korzystających ze środowiska (art. 246 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Właściwe organy Państwowej Straży Pożarnej w razie wystąpienia awarii przemysłowej są obowiązane do:

1. podjęcia działań operacyjno-ratowniczych we współpracy z prowadzącym zakład,
2. zebrania informacji niezbędnych do dokonania analizy awarii i sformułowania zaleceń dla prowadzącego zakład,
3. sprawdzenia, czy prowadzący zakład podjął wszystkie konieczne środki zaradcze,
4. opracowania zaleceń dotyczących zastosowania w przyszłości określonych środków zapobiegawczych,
5. sprawdzenia, czy prowadzący zakład wdrożył zalecenia właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej (art. 268 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała z organami Państwowej Straży Pożarnej w zakresie przeciwdziałania poważnym awariom (art. 17 ust. 2 pkt 6 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska).

2.2. Obowiązki prowadzących zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienie awarii przemysłowej

Prowadzący zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia awarii, dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracji są obowiązani do ochrony środowiska przed awariami (art. 244 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Każdy, kto zamierza prowadzić lub prowadzi zakład o zwiększonym ryzyku lub o dużym ryzyku, jest obowiązany do zapewnienia, aby zakład ten był zaprojektowany, wykonany, prowadzony i likwidowany w sposób zapobiegający awariom przemysłowym i ograniczający ich skutki dla ludzi oraz środowiska (art. 249 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Ponadto prowadzący zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia awarii przemysłowej zobowiązani są do:

- zgłoszenia zakładu właściwemu organowi Państwowej Straży Pożarnej z równoczesnym przekazaniem zgłoszenia do wiadomości wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska,
- sporządzenia programu zapobiegania poważnym awariom przemysłowym,
- opracowania i wdrożenia systemu bezpieczeństwa,
- opracowania raportu o bezpieczeństwie.

Wprowadzone w 2001 r. nowe przepisy – Prawo ochrony środowiska – zmieniły definiowanie problemu i wyłączyły z „nadzwyczajnych zagrożeń” zagro-

żenia wynikające z klęsk żywiołowych oraz zawęziły wprowadzone regulacje do zdarzeń związanych z udziałem materiałów niebezpiecznych.

2.3. Rejestr zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku, informacja publiczna

Do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy prowadzenie rejestru zakładów o zwiększonym i dużym ryzyku (art. 29 ust. 4 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska).

Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej podaje do publicznej wiadomości informację o zamieszczeniu w publicznie dostępnym wykazie danych o aktualizowanym corocznie rejestrze substancji niebezpiecznych znajdujących się w zakładach zlokalizowanych na obszarze jego właściwości miejscowej (art. 267 ustawy Prawo ochrony środowiska).

2.4. Rejestr poważnych awarii, informacja publiczna

Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi rejestr poważnych awarii (art. 31 ust. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska).

Rejestr poważnych awarii oraz zdarzeń noszących znamiona poważnych awarii mogących znacząco oddziaływać na środowisko jest udostępniony do

publicznej wiadomości na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:

www.gios.gov.pl.

2.5. Zdarzenia zagrażające środowisku na terenie województwa dolnośląskiego w 2002 r.

Na terenie województwa dolnośląskiego funkcjonuje szereg zakładów użytkujących materiały niebezpieczne, takie jak: chlor, amoniak, stężone ługi i kwasy, paliwa płynne i inne. Przez miejscowości województwa przebiegają docelowe i tranzytowe, kolejowe i drogowe szlaki transportu materiałów niebezpiecznych. W związku ze zwiększającą się dynamiką przemian gospodarczych wzrasta prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii zagrażających życiu i zdrowiu ludzi oraz środowisku.

Przedstawiona w tabeli statystyka wskazuje, że do najczęściej występujących w 2002 roku na terenie województwa dolnośląskiego zdarzeń zagrażających środowisku należą awarie na terenie zakładów pracy.

W analizowanym okresie nie wystąpiły znaczące szkody w środowisku ze względu na sprawność akcji ratowniczych oraz niewielką skalę (za wyjątkiem awarii w Wierzchowicach) i rozprzestrzenienie zdarzeń.

Tabela II.2.1. Analiza zdarzeń zagrażających środowisku w 2002 r.

Lp.	Rodzaj zakładu	Zakład Dużego Ryzyka	Zakład Zwiększonego Ryzyka	Pozostałe zakłady	Razem
1.	Zdarzenie w transporcie kolejowym	-	-	-	nie było zgłoszeń
2.	Zdarzenie w transporcie drogowym	-	-	3	3
3.	Zdarzenie w transporcie wodnym	-	-	-	nie było zgłoszeń
4.	Zdarzenie w zakładzie	1*		6	7
5.	Zdarzenie w innych sytuacjach	-	-	4	4
Ogółem zdarzeń w 2002 r., w tym:					14
1.	wyciek ropopochodnych	-	-	3	3
2.	wyciek / emisja innych chemikali	1*	-	10	11
3.	emisja do powietrza	1*	-	4	5
4.	wyciek do wód	-	-	4	4
5.	wyciek do gruntu	-	-	5	5

* zdarzenie związane z awarią szybu w Podziemnym Magazynie Gazu (erupcja i zapłon gazu ziemnego) w miejscowości Wierzchowice (pow. Milicz gm. Krośnice)

Tabela II.2.2. Rejestr poważnych awarii (oraz zdarzeń o znamionach poważnych awarii) w 2002 r. na obszarze województwa dolnośląskiego

Lp.	Data	Miejsce zdarzenia	Rodzaj zdarzenia	Powstałe szkody	Podjęte działania	Działania pokontrolne
1	04.01.2002	Krzeszów pow. Kamienna Góra	Wyciek oleju opałowego do wód powierzchniowych w trakcie napełniania zbiornika kotłowni	Zanieczyszczenie wody powierzchniowej rowu melioracyjnego, potoku i stawu rekreacyjnego	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - badanie wód powierzchniowych - współdziałanie z jednostkami ratownictwa - nadzór nad usuwaniem skutków <u>Jednostki ratownictwa PSP:</u> - zatrzymanie rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń <u>Organy administracji:</u> - wynajęcie firmy do usuwania skutków wycieku	Wystąpienie do Wójta Gminy w Kamiennej Górze o zobowiązanie właściciela kotłowni do wykonania działań zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem
2	24.01.2002	Bardo pow. Ząbkowice Śląskie	Emisja awaryjna gazu ziemnego z rurociągu wysokiego ciśnienia	Zanieczyszczenie powietrza w rejonie ul. Krakowskiej	<u>Sprawca:</u> - wstrzymanie dostaw gazu - naprawa uszkodzenia <u>Jednostka ratownictwa:</u> - wyznaczenie strefy bezpieczeństwa - ewakuacja mieszkańców	
3	19.02.2002	Polkowice Dolne pow. Polkowice	Wyciek żywicy poliesterowej w wyniku katastrofy drogowej	Zanieczyszczenie gruntu	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - współdziałanie w ustaleniu sposobu usuwania skutków - badanie stopnia zanieczyszczenia gruntu <u>Organy administracji:</u> - koordynacja akcji ratowniczej <u>Jednostki ratownictwa PSP:</u> - usuwanie skutków katastrofy - zebranie odpadów <u>Sprawca:</u> - dostarczenie transportu na wywóz zebranej żywicy i odpadów	<u>WIOŚ:</u> - wydano w stosunku do sprawcy zarządzenie pokontrolne zobowiązujące do niezwłocznego i całkowitego usunięcia skutków awarii
4	25.02.2002	Polkowice pow. Polkowice	Wyciek wód technologicznych (zasolonych) w wyniku awarii komory zasuw na rurociągu	Zanieczyszczenie gruntu (las, ogrody działkowe)	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna <u>Sprawca:</u> - wyłączenie z ruchu uszkodzonego elementu rurociągu - likwidacja awarii - usuwanie skutków awarii, zbieranie szlamów i osadów <u>Organy administracji:</u> - uzgodnienie sposobu rekultywacji	<u>WIOŚ:</u> - wydanie zarządzenia pokontrolnego dla sprawcy, zobowiązującego do usunięcia skutków awarii w uzgodnieniu ze Starostą

Lp.	Data	Miejsce zdarzenia	Rodzaj zdarzenia	Powstałe szkody	Podjęte działania	Działania pokontrolne
5	28.02.2002	Autostrada A 4 pow. wrocławski	Wyciek substancji zagrożającej środowisku (pirimasolf) w wyniku katastrofy drogowej	Zanieczyszczenie jezdni i gruntu na poboczu autostrady	<u>WIOS:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - współdziałanie w z jednostkami ratownictwa - nadzór nad usuwaniem skutków <u>Jednostki ratownictwa:</u> - zatrzymanie rozprzestrzeniania wycieku <u>Policja:</u> - zabezpieczenie rejonu awarii i zorganizowanie objazdu <u>Pogotowie ratunkowe:</u> - udzielenie pomocy medycznej ofiarom katastrofy <u>Sprawca:</u> - podstawienie transportu zastępczego <u>Rejon Dróg Państwowych:</u> - zebranie odpadów z jezdni i gruntu	
6	05.03.2002	Lubań pow. Lubań	Wypływ nie oczyszczonych ścieków do rzeki Siekierki w wyniku uszkodzenia kanału sanitarnego	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych	<u>WIOS:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - pobór prób wody - badanie stanu czystości wody <u>Właściciel kanalizacji:</u> - ograniczenie wycieku - usunięcie awarii <u>Organy administracji:</u> - koordynacja akcji wyłączania sieci wodociągowej, zapewnienie dostaw wody do picia	Wystąpienie do właściciela firmy prowadzącej roboty budowlane o przeprowadzenie postępowania służbowego wobec pracowników winnych uchybień w prowadzonych robotach oraz wskazanie nieprawidłowości Staroście Lubańskiemu w związku z wydawaniem pozwolenia na budowę
7	17.03.2002	Jelenia Góra pow. Jelenia Góra	Emisja awaryjna amoniaku z uszkodzonej instalacji chłodniczej	Zanieczyszczenie powietrza w rejonie ul. Waryńskiego i Ziemowita	<u>WIOS:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - badanie przyczyn i skutków zanieczyszczenia <u>Jednostki ratownictwa:</u> - likwidacja zagrożenia	Wydano decyzję zakazującą wprowadzania do powietrza amoniaku z demontowanej instalacji chłodniczej oraz demontażu instalacji chłodniczej do czasu opróżnienia z amoniaku Nakazano opróżnienie z amoniaku instalacji chłodniczej

Lp.	Data	Miejsce zdarzenia	Rodzaj zdarzenia	Powstałe szkody	Podjęte działania	Działania pokontrolne
8	05.06.2002	Ziębice pow. Ząbkowice Śląskie	Wyciek benzyny z uszkodzonej instalacji podziemnej stacji paliw	Zanieczyszczenie wód rzeki Oławy	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - kontrola interwencyjna stacji paliw - pobór prób, ocena stanu czystości wody <u>Jednostki ratownictwa:</u> - zatrzymanie rozprzestrzeniania wycieku, ograniczenie skażenia rzeki <u>Sprawca:</u> - usunięcie przyczyn i skutków awarii	<u>WIOŚ:</u> - niezwłoczne przekazanie informacji do MPWiK we Wrocławiu o zanieczyszczeniu zlewni rzeki Oławy
9	05.07.2002	Kliczków pow. Bolesławiec	Zagrożenie emisją chloru do powietrza z porzuconych w lesie butli z ciekłym chlorem	Zagrożenie czystości powietrza w lesie	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna <u>Jednostki ratownictwa i Policja:</u> - zabezpieczenie niebezpiecznego rejonu, usunięcie butli i neutralizacja chloru	<u>WIOŚ:</u> - wystąpienie do administracji leśnej i samorządowej o usunięcie zagrożenia - skierowano zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
10	21.07.2002	Wierzchowice pow. Milicz	Awaryjna erupcja gazu ziemnego z otworu wiertniczego Podziemnego Magazynu Gazu	Zagrożenie stanu czystości powietrza, gruntu i wód	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - kontrola interwencyjna zakładu - pobór prób, ocena stanu czystości powietrza, gruntu, zieleni i wód <u>Policja:</u> - zabezpieczenie rejonu erupcji i organizacja objazdów <u>Jednostki ratownictwa:</u> - osłona przeciwpożarowa rejonu erupcji - ograniczenie siły erupcji i zaczopowanie otworu wiertniczego <u>Organy administracji:</u> - koordynacja działań w zakresie kompetencji	<u>WIOŚ:</u> - opracowanie wyników pomiarów - wydanie stosownych zarządzeń pokontrolnych - wydanie komunikatów dla władz lokalnych
11	13.08.2002	Jelenia Góra pow. Jelenia Góra	Emisja chloru do powietrza w wyniku rozszerzenia butli z ciekłym chlorem.	Zanieczyszczenie powietrza w rejonie ul. Kolejowej	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - kontrola interwencyjna zakładu <u>Jednostki ratownictwa:</u> - rozpoznanie zagrożenia i określenie strefy zagrożonej - ewakuacja ludzi - wstrzymanie emisji, likwidacja zagrożenia <u>Policja i pogotowie rat:</u> - zabezpieczanie rejonu zagrożenia	<u>WIOŚ:</u> - wydano decyzję nakazującą utylizację butli w sposób bezpieczny dla środowiska

Lp.	Data	Miejsce zdarzenia	Rodzaj zdarzenia	Powstałe szkody	Podjęte działania	Działania pokontrolne
12	30.08.2002	Autostrada A 4 pow. Olawa	Wyciek lepiszcza asfaltowego w wyniku katastrofy drogowej	Zanieczyszczenie gruntu w rejonie pasa drogowego	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna <u>Sprawca:</u> - podstawienie transportu zastępczego i przeładunek. <u>Jednostki ratownictwa:</u> - likwidacja zagrożenia - nadzór nad zbieraniem odpadów	<u>WIOŚ:</u> - wydanie polecenia dla administratora drogi przekazania odpadów do utylizacji
13	06.10.2002	Sieniawka pow. Zgorzelec	Zanieczyszczenie gruntu substancją szkodliwą dla środowiska (podchloryn sodu) w wyniku porzucenia odpadów	Zanieczyszczenie gruntu w rejonie pasa drogowego na skraju terenów leśnych	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - pobór prób, identyfikacja substancji <u>Jednostki ratownictwa, Policja:</u> - działania zabezpieczające rejon zagrożony <u>Organy administracji:</u> - zlecenie dla GPO zebrania i zdeponowania odpadów	<u>WIOŚ:</u> - wydanie polecenia dla administracji do usunięcia porzuconych odpadów
14	12.10.2002	Mierzyce pow. Jawor	Wyciek oleju opałowego do gruntu i kolektora wód opadowych, a stamtąd do potoku Wierzbak w wyniku awarii urządzeń kotłowni	Zanieczyszczenie gruntu i wód	<u>WIOŚ:</u> - rozpoznanie zdarzenia, wizja lokalna - kontrola sprawcy - pobór prób, ocena jakości wody <u>Jednostki ratownictwa:</u> - zatrzymanie wycieku - zczyrpywanie oleju z wody <u>Organy administracji:</u> - koordynacja działań ratowniczych	<u>WIOŚ:</u> - zobowiązanie sprawcy do bezzwłocznego usunięcia przyczyn i skutków awarii

3. DZIAŁALNOŚĆ WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE WROCŁAWIU W 2002 R.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, zwany dalej Funduszem, obejmuje swoją działalnością teren województwa dolnośląskiego. Fundusz działa na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. Nr 62 poz. 627 z 2001 r.).

Fundusz udziela pomocy finansowej na realizację zadań z ochrony środowiska i gospodarki wodnej zgodnie z kierunkami Polityki Ekologicznej Państwa, Strategii Ekologicznej Integracji z Unią Europejską, Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego, zobowiązań międzynarodowych Polski i obowiązujących przepisów prawa.

Podstawową formą działalności WFOŚiGW we Wrocławiu jest udzielanie pożyczek na korzystnych warunkach oprocentowania i spłat oraz dofinansowania niektórych zadań w formie dotacji.

Szczegółowe zasady, organizację i tryb działania WFOŚiGW we Wrocławiu określa jego Statut.

3.1. Wpływy Wojewódzkiego Funduszu

Bilans Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu sporządzony na dzień 31 grudnia 2002 r. zamyka się sumą bilansową 243 135 754,67 zł.

Rachunek zysków i strat za okres 2002 r. wykazuje je zysk netto 6 084 290,26 zł.

Wpływy Funduszu osiągnęły w 2002 r. wysokość 147 538 600 zł. O wysokości przychodów zasadniczo zadecydowały wpływy z opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, za korzystanie z wód i urządzeń wodnych oraz kar za naruszenie wymagań środowiska, które wyniosły 80 845 400 zł.

3.2 Działalność statutowa w poszczególnych dziedzinach ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W 2002 r. Fundusz zawarł ogółem 514 umów oraz aneksów na kwotę 80 478,1 tys. zł, w tym 108 umów pożyczek na kwotę 33 773,9 tys. zł oraz 406 umów dotacji na kwotę 46 704,2 tys. zł.

Na podstawie umów pożyczek i dotacji zawartych w 2002 r. i latach ubiegłych Fundusz dofinansował kwotą 98 026,9 tys. zł realizację 493 nowych i kontynuowanych zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką wodną.

Jednocześnie 224,3 tys. zł skierował na dopłaty do kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki w ramach zawartych umów.

Łącznie środki wypłacone na dofinansowanie zadań inwestycyjnych i pozostałych osiągnęły wysokość 98 251,2 tys. zł, z czego pożyczki stanowiły 43,5%, dotacje – 56,3% a dopłaty do oprocentowania kredytów preferencyjnych udzielanych przez banki ze środków własnych – 0,2% całości wydatków.

Uwzględniając przyjęte priorytety w zakresie ochrony środowiska i gospodarki wodnej środki Funduszu wydatkowano na następujące dziedziny:

- gospodarkę ściekową i ochronę wód – 45 253,5 tys. zł dofinansowując 77 zadań,
- ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu – 16 230,7 tys. zł dofinansowując 105 zadań,
- gospodarkę odpadami – 6 585,4 tys. zł dofinansowując 17 zadań,
- pozostałe zadania – 29 957,3 tys. zł dofinansowując 294 zadania, w tym:
 - 60 zadań z zakresu gospodarki wodnej i ochrony przeciwpowodziowej – 18 219,1 tys. zł,
 - 234 zadania z zakresu: ochrony przyrody i lasów, edukacji ekologicznej, monitoringu środowiska, prac badawczych, poważnych awarii i innych – 11 738,2 tys. zł.

Fundusz wydatkował w 2002 r. na dofinansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej środki w wysokości 98 026,9 tys. zł, wypłacając je na zadania realizowane przez:

- gminy i podmioty zależne (jednostki komunalne, szkoły i inne) – 61,51% tj. 60 294,9 tys. zł (51,51% stanowiły dotacje, a 48,49% pożyczki);
- spółki prawa handlowego użyteczności publicznej (przedsiębiorstwa wodociągów i kanalizacji, przedsiębiorstwa energetyczne, gospodarki komunalnej itp.) – 8,05% tj. 7 888,9 tys. zł (100% – pożyczki);
- powiaty i ich jednostki – 4,76% tj. 4 666,4 tys. zł (86,61% stanowiły dotacje, a 13,39% pożyczki);
- województwo dolnośląskie i jednostki podległe – 7,40% tj. 7 250,0 tys. zł (100% stanowiły dotacje). Największym inwestorem z tej grupy były Regionalne Zarządy Melioracji i Urzędzeń Wodnych;
- administrację rządową oraz jednostki jej podległe – 6,45% tj. 6 324,9 tys. zł (100% stanowiły dotacje). Największymi inwestorami z tej grupy byli: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska i Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej we Wrocławiu, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej;
- inne jednostki budżetowe – 1,57% tj. 1 543,5 tys. zł (100% stanowiły dotacje). Największymi inwestorami w tej grupie były parki narodowe i nadleśnictwa;
- podmioty gospodarcze (przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielnie, pozostałe spółki prawa handlowego) – 5,27% tj. 5 170,3 tys. zł (96,59% stanowiły pożyczki, a 3,41% dotacje);
- pozostałych realizatorów zadań – 4,99% tj. 4 888,1 tys. zł (100% stanowiły dotacje). W tej

Tabela II.3.1. Wydatki statutowe WFOŚiGW we Wrocławiu w 2002 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Wypłacane środki w 2002 r. [zł]			% całości dofinansowania
		Ogółem	Dotacje	Pożyczki	
1	GOSPODARKA ŚCIEKOWA	45 253 507,99	23 162 921,00	22 090 586,99	46,06
	w tym: oczyszczalnie ścieków	21 448 891,00	11 729 567,00	9 719 324,00	21,83
2	OCHRONA POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	16 230 675,37	10 118 544,37	6 112 131,00	16,52
3	GOSPODARKA ODPADAMI	6 585 389,16	1 464 550,00	5 120 839,16	6,70
4	POZOSTAŁE ZADANIA	29 957 344,18	20 537 616,18	9 419 728,00	30,49
4.1	Gospodarka wodna i ochrona przeciwpowodziowa	18 219 125,68	8 883 397,68	9 335 728,00	18,54
	w tym: ochrona przeciwpowodziowa	7 541 282,14	5 574 282,14	1 967 000,00	7,68
4.2	Ochrona przyrody i lasów, w tym:	2 527 176,43	2 527 176,43	0,00	2,57
	ochrona lasów	384 400,00	384 400,00	0,00	0,39
	zwiększenie lesistości	523 152,43	523 152,43	0,00	0,53
4.3	Edukacja ekologiczna	1 930 351,26	1 930 351,26	0,00	1,96
4.4	Monitoring środowiska	2 555 008,35	2 555 008,35	0,00	2,60
4.5	Prace badawcze	12 460,00	12 460,00	0,00	0,01
4.6	Poważne awarie	481 500,00	481 500,00	0,00	0,49
	w tym: bezpośrednie usuwanie skutków zagrożeń środowiska	27 000,00	27 000,00	0,00	0,03
4.7	Inne zadania, w tym:	4 231 722,46	4 147 722,46	84 000,00	4,31
	wapnowanie gleb	449 571,40	449 571,40	0,00	0,46
	profilaktyka zdrowotna	1 156 508,08	1 156 508,08	0,00	1,18
Razem:		98 026 916,70	55 283 631,55	42 743 285,15	99,77
5	Dopłaty do kredytów preferencyjnych	224 282,43	224 282,43	0,00	0,23
Ogółem:		98 251 199,13	55 507 913,98	42 743 285,15	100,00

grupie przeważały pozarządowe organizacje ekologiczne oraz Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Chorągwi Dolnośląskiej.

W 2002 r. zrealizowano następujące inwestycje:

- zakończono i oddano do użytku 17 oczyszczalni ścieków, w tym: 13 nowo wybudowanych o łącznej przepustowości 5 747,1 m³/d oraz 4 modernizowane oczyszczalnie mechaniczno-biologiczne, w których zwiększono łącznie przepustowość o 324 m³/d.

W efekcie tych działań zaistniała możliwość ograniczenia ładunku zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach:

- BZT₅ – 2 073,81 kg/d,
- zawiesina og. – 1 811,81 kg/d,
- fosfor ogólny – 112,16 kg/d,
- azot ogólny – 145,81 kg/d;

- na terenie 36 gmin w 56 miejscowościach wybudowano 183,9 km sieci kanalizacyjnych, w tym 146,4 km na terenach wiejskich;

- zmodernizowano 68 kotłowni opalanych paliwem stałym na kotłownie opalane gazem, olejem opałowym lub słomą o łącznej mocy 103,1 MW, zlikwidowano 13 kotłowni poprzez podłączenie odbiorców ciepła do sieci ciepłowniczych, wybudowano nowe sieci ciepłownicze o łącznej długości

7 838 m oraz zmodernizowano sieci ciepłownicze o długości 6 942 m, wybudowano nowe sieci gazowe o łącznej długości 2 593 m, wymieniono 29 węzłów hydroelewatorowych na wymiennikowe.

Obiekty i instalacje przekazane do eksploatacji w ciągu 2002 r. pozwolą na obniżenie w skali roku emisji:

- pyłu – 526,248 Mg/r,
- SO₂ – 778,753 Mg/r,
- NO_x – 298,006 Mg/r,
- CO – 821,215 Mg/r;

- wybudowano składowisko odpadów o powierzchni 0,68 ha i pojemności 37 732 m³;

- zmodernizowano 1 wysypisko poprzez nadbudowę obwałowań kwater składowiskowych uzyskując dodatkową pojemność około 6 700 m³;

- zrekultywowano wysypisko odpadów komunalnych o powierzchni 2,75 ha;

- zakończono i oddano do użytku 10 ujęć wodnych (w tym 8 wyremontowanych w ramach usuwania skutków powodzi) oraz 2 stacje uzdatniania wody;

- wybudowano 90,9 km sieci wodociągowych w 22 miejscowościach na terenie 12 gmin, w tym 90,3 km na terenach wiejskich (w 21 miejscowościach na terenie 11 gmin);

- wyremontowano 4 jazy oraz 5 śluz;
- wybudowano 6 zbiorników retencyjnych o pojemności 3,01 tys. m³;
- wyremontowano 8 zbiorników o pojemności 5,89 tys. m³;
- udrożniono rzeki i potoki na długości 328,2 km, w tym 164,1 km w ramach usuwania skutków powodzi;
- przeprowadzono uzupełnienie brakujących odcinków wałów przeciwpowodziowych na długości

2,7 km, w tym 0,9 km w ramach usuwania skutków powodzi;

- zalesiono powierzchnię 356,01 ha na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 czerwca 2001 r. o przeznaczaniu gruntów rolnych do zalesienia (Dz.U. Nr 73 poz. 764 z 2001 r.);
- dofinansowano wapnowanie gleb na obszarze 5 942,0 ha użytków rolnych położonych na terenie 13 gmin.